

MAGYAR LAPOK

HUNGARIA
Tp.

„Dunaposta“

BUDAPEST
Postafiók

Főszerkesztő és szerkesztésért felelős:
dr Paál Árpád

Laptulajdonos: SZENT LÁSZLÓ NYOMDA R.-T.
Felelős igazgató: FOLLMANN GÉZA
Törvénytiszviselői bej. szám: Tr. B. 11/11. Jun. 1938.

Főmunkatárs: **dr Gyáriás Elemér**

Gafencu és Beck tanácskozásai

Beck lengyel külügyminiszter Krakkótól Kattovicig elkísérte
a Berlin felé utazó Gafencu külügyminisztert

Bucurestiből jelentik: Tegnap számunkban megírtuk, hogy Gafencu külügyminiszter vasárnap délután elindult Berlinbe. Gafencu külügyminiszter hétfőn délután a krakkói pályaudvaron találkozott Beck lengyel külügyminiszterrel. A két állam-

férfi együtt utazott Krakkótól Kattovicig és a másfél óras úton politikai kérdésekről tanácskoztak. Kattovicnál Gafencu külügyminiszter tovább folytatta útját a német birodalom fővárosa felé, míg Beck lengyel külügyminiszter visszatért Varsóba.

Gafencu a bolgár és magyar külügyminiszterrel is találkozik Berlinben

A Rador párizsi jelentése szerint a francia lapok nagyjelentőséget tulajdonítanak Gafencu külügyminiszter utazásának. A berlini látogatás a lapok szerint alkalmas arra, hogy úgy Románia, mint Németország kölcsönösen kifejtsek nézetüket,

Berlini és londoni jelentések alapján azt írják a lapok, hogy Gafencu külügyminiszter Berlinben nemcsak a német birodalom vezető politikusaival, hanem a magyar és a bolgár külügyminiszterrel is találkozni fog.

Hitler kancellár április 28-án a német birodalmi gyűlésen válaszol Rooseveltnak

Továbbra is elutasító hangon ír a német sajtó

Berlinből jelentik: A német távirati iroda hétfőn délután a következő hivatalos közleményt adta ki:

Roosevelt, az Egyesült Államok köztársasági elnöke táviratban azt a kérdést intézte Hitler kancellárhoz, hogy bizonyos kérdésekben foglaljon állást. A vezérkancellár ezt az ügyet rendkívül fontosnak tartja és ezért elhatározta, hogy az amerikai köztársasági elnöknek a választ a német nép nevében a birodalmi gyűlés előtt adja meg. Ezért e nyilatkozat tudomásulvétele végett a német birodalmi gyűlést április 28-ra egybehívták.

Az Angriff három kérdést intéz az amerikai közvéleményhez.

Berlinből jelentik: A német sajtó tovább folytatja támadásait Roosevelt elnök ellen.

A „12 Uhr Blatt“ a következőket írja: Németország lehet, hogy kész volna elfogadni Roosevelt ajánlatát, ha más államok visszaadnák Németországnak azt, amit egykor a tárgyalászat mellett revolvérrel raboltak el tőle. A német nép azonban sohasem fog többé az 1918—19-iki eseményekbe sodródni.

A nemzeti szocialista Angriff ismét három kérdést tesz fel az üzenettel kapcsolatban az amerikai közvéleménynek.

Az Egyesült Államok tengeri haderejének nagyrésztét a Csendes-óceánon összpontosították

Ujabb póthitelt szavazott meg az amerikai szenátus hadfelszerelési célokra.

Washingtonból jelentik: Az Egyesült Államok nagyvezérkara elhatározta, hogy a Csendes-óceánra az amerikai tengeri haderő 147 egységét vezényelik ki, míg az Atlanti-óceánra a flotta 56 egységét. Ez az intézkedés Roosevelt elnök közvetlen kívánságára azért történt így, hogy a Csendes-óceánon biztosítsák Amerika Távol-Keletre vezető útjait, zavartalanra tegyék Amerika ön- és gumiellátását és

készenlétben álljanak egy japán támadás esetén.

Washingtonból jelentik: A szenátus hétfőn elfogadta azt a javaslatot, amelynek értelmében 152 millió dollár jótösszeget vesznek fel a költségvetésbe. Ebből az összegből nem kevesebb, mint 110 millió dollárt fordítanak hadfelszerelésre és pedig tankokra, tankelhárító útegekre, léghárító ágyúkra, löszerekre és gázmaszkokra.

Északi jelek

(S. I.) — Az utóbbi hetekben hírek érkeztek arról, hogy a világháború „semlegesítései” katonai intézkedéseket tesznek. Ezek a hírek véstjósloknak látszanak, különösen akkor, ha ezzel a céllal és ilyen beállítással közvetlenül azokat a sajtó és a hírszolgálatnak egyéb eszközei. Holott a valóságban nemcsak a békét szolgálják, hanem olyan szilárd és kiegyensúlyozott állapotot jelentenek és mutatnak, mely a tartós békével egyértelmű.

A minap Colejn, a holland miniszterelnök beszélt azokról az intézkedésekről, melyeket a cél érdekében országa tett. Hangsúlyozta, hogy azok nem irányulnak senki ellen, de még csak bizalmatlanságot sem jeleznek semmiféle irányban. Egyszerű és természetes következményei annak a helyzetnek, melyet a következők és szilárd semlegesség számukra teremtett.

A kis északi államoknak ez a következtetés és szilárd semlegessége igen tanulságos tünete és kísérő jelensége az európai politikának. Annál érdekesebb és tanulságosabb, mert azt a világtörténelem legnagyobb összecsapásában, az egész világháború alatt nemcsak hirdették, hanem a legvalóságosabb pillanatokban meg is tartották, sőt azt meg is tudták tartani minden irányban.

Nem lehet azt állítani, hogy ezek a kis államok kívül esnének a nagy világtörténelmi erők ütköző pontjain. Eppen ellenkezőleg. Mind a dán, mind a holland, mind a skandináv s a többi északi népek, Európának olyan pontjain laknak, melyek akármelyik nagy népek törekvéseiben és terveiben igen nagy szerepet játszhatnak. Ugyanakkor pedig, amikor ez kétségtelenül így van, az is eléggé nyilvánvaló, hogy ezek a népek mind földrajzi fekvésük, mind pedig kicsiny számú népességük következtében eléggé védtelenek külön-külön valamennyi nagy néppel szemben, amelyeknek mondhatni, valósággal az útjukban fekszenek. Akár azt az örök törekvést vesszük, mely a szárazföldek mélyéből a tenger felé törekszik, akár pedig azt a másikat, mely éppen megfordítva a tenger felől keres partot.

Miképpen lehetséges tehát az, hogy ezek az országok, — ma már azt mondhatjuk, — emberemlékezet óta, minden irányban megtudták őrizni semlegességüket és eljutottak oda, hogy azt minden szomszédjuk a legnehezebb körülmények között is tiszteletben tartja.

Természetes, sőt mondhatni egyenesen természeti okokon kel alapulnia ennek a helyzetnek, hogy ilyen természetesen és szilárdan fenn tudjon állani. Eppen ezért tanulságos — különösen ma, — e tényezőket és okokat szemlélteni.

Ezek a népek, még nem is olyan régen, az európai politikának döntő tényezői voltak. Svédország legelsőrendű katonai hatalom, mely minden európai viszályba, még a legtávolabbiakba is, közvetlenül beleszólt. Hasonló helyzetet foglaltak el régebben a dánok. A hollandusok pedig a világkereskedelmet tartották a kezükben és tengerek felett uralkodtak.

Azután az történt, hogy a fejlődés más irányokat kezdett venni. Népek, melyek régebben rangban és erőben mellettük, olykor messze mögöttük állottak, előre törtek. A termelésnek és a forgalomnak új módszerei a történelem folyamán új medret ástak és ezzel nagy s

váratlan szerencsés juttatások, melyek ennek az új miniszterelnöknek kedvező helyre lépését szaporodni, gazdasági erőiben gyarapodni s mindezek nyomán rohamosan hatalmasodni kezdtek.

Az északi kis népek, a legújabb kor „semlegesei” hamarosan levonták az új helyzetnek következményeit. Egy-két emberöltő alatt megtanultak — kis népek módjára élni és aszerint berendezkedni. Befele és kifelé egyaránt.

Befelegéssel, hogy minden igyekezetüket és erejüket belső kérdéseik megoldása felé fordították. Ebben igen nagy segítségükre volt a tartózkodásnak és kiegyenylítésnek az a magatartása, melyet kifelé — nemcsak a „nagyokkal”, de egymással szemben is tanúsítottak. Amikor például a század elején a norvég nép úgy találta, hogy érdekeit a teljes önállóság jobban biztosítja, a svéd-norvég perszonalis mind minden zaj és fájdalom nélkül felbomlott, e két állam kapcsolata pedig emiatt semmit sem szenvedett. Egészen hasonló folyamat megy végbe Dánia és Island között, mely előbb-utóbb hasonló zajtalan megoldáshoz fog vezetni. Ha ugyan már nem vezetett, csak mi még nem tudunk róla...

A belső megerősödésnek és külső egyensúlynak ez a helyzete teremtette meg annak a semlegességnek alapjait és feltételeit, melyet mindenki egyaránt tiszteletben tart. Tart pedig egyszerűen azért, mert így jobban „megtalálja a számításait”, — ez rossz és magyartalan kifejezés, a helyzetet azonban jól jellemzi. A semlegesek a maguk belső rendjével és békéjével, másfelől pártatlan és tartózkodó magatartásukkal nem jelentenek veszélyt, azok a gazdasági erők azonban, melyek a belső békének és munkának légkörében felhalmozódnak, kiapadhatatlan tartalékokat jelentenek, melyekből minden oldalról meríthetnek, még azok is, akik néhány mérfölddel messzebb ellenségül állanak szemben egymással. A gazdasági erősödésnek ez a konjunkturája viszont tovább mélyíti azokat a természetes alapzatokat, melyeken a semlegességnek lehetősége s való helyzete felépül.

Ezt a szerencsés állapotot természetesen nem lehet máról holnapra megteremteni. Az útja hosszú, mintahogyan a helvét szövetség belső népi egyensúlyához is hosszú és kemény út vezetett. Az északi kis népek helyzete azonban azt mutatja, hogy lehetséges és azt is, hogy — éppen a kis népek számára — felettebb kívánatos és kedvező állapot. Olyan állapot, mely a fejlődés csúcspontján látszik s úgy tűnik a szembe, mint árvizek után az első száradó, szilárd pontok. Hegyűcsök, melyeken Noé bárkája földet ér.

A hadmentességi adó évi nyolcszáz lei és a mentesített jövedelmi adójának bizonyos százaléka

A tanulmányi szabadságot élvező főiskolások ezenfelül évi 2000 leit, a külföldön tanulók 8000 leit fizetnek

Bucurestiből jelentik: A pénzügyigazgatóságok felhívást bocsátanak ki az új hadmentességi illeték fizetésével kapcsolatban. A felhívás ismereti az április elsején életbe lépett törvényt, amely szerint azok, akik a katonai szolgálat alól fel vannak mentve, tanulmányi halasztást kértek, vagy akik nem tettek eleget bevonulási kötelezettségüknek, évi hadmentességi díjat fizetnek 41, illetve 50 éves korukig, a tanulmányi halasztást élvezők pedig a tanulmányok éve alatt. A hadmentességi adó részben fix összegből, részben a felmentett vagyoni viszonyainak megfelelően emelkedő összegből áll. A fix összeg mindenkinél évi 800 lei. A hadmentes ezenfelül fizetni tartozik katonai kötelezettségi idejének első három évében a saját és szülőjének állami adója után 10 százalékot, vagy pedig alkalmazotti adójának, tőkejárdékának vagy nyugdíjának 7 százalékát. A földműveseknél ez a járulékos összeg 5 százalék. Az első három év letelte után a felmentett hadköteles a fenti

összegnek csak a felét fizeti. Tanulmányi halasztások esetében a felmentett diák a fenti hadmentességi adókon felül, amennyiben belföldi egyetemen tanul 2000, ha pedig külföldi egyetemen végzi tanulmányait úgy 8000 leit fizet. Ebből az összegből a pénzügyminiszter azoknak, akik külföldön ösztöndíjasok leszállítást adhat. A hadmenteseknek évente vallomást kell beadniuk, még pedig erre a célra rendelt nyomtatványon. A vallomást úgy a hadköteles, mint a szülő is aláírja. Ha a hadmentes minden év január 1-ig nem fizeti be a hadmentességi illetéket, úgy erről a pénzügyigazgatóság jelentést tesz a hadkiegészítő parancsnok-ágnak, amely büntetéképpen nem láttaozza az illető katonai igazolványát és bevonja szolgálati kedvezményét. A hadiárva, a rokkantak és a hadiözvegyek gyermekei csak a fix összeget fizetik, a járulékos illetéket ellenben nem. A fenti rendelkezés április elsejével életbe lépett.

A hadsereg színvonalának emelése

Nyolcszázötvenmillió leit fordít a kormány erre a célra. Ezerötszáz előléptetés a hadseregben. — Magasösszegű egyenruha, tűzifa és ételmezési pótlék

Bucurestiből jelentik: Armand Calinescu miniszterelnök a hadügyi tárcá átvétele alkalmával adott munkaprogramjában rámutatott arra, hogy a kormány minden figyelme a hadsereg szükségleteire irányul. A tisztikar szükségletei kétfélek: erkölcsi és anyagi természetűek.

ARMAND CALINESCU miniszterelnök

Az emelkedett szellem biztosítása érdekében Armand Calinescu miniszterelnök és hadügyminiszter közölte, hogy a legrövidebb időn belül végrehajtják a szükséges előléptetéseket, még pedig a teljes jogegyenlőség szellemében. Ennek megfelelően most ezerötszáz előléptetés történt, a legszámasabb, amit eddig ismerünk és ezeknek kapesán a multnak minden tévedését helyesbítették.

Anyagi természetű könnyítések.

A nemzetvédelmi miniszter ezután rámutatott arra is, hogy egy tiszt csak akkor szentesítheti magát teljes lelki nyugalommal szolgálatának, ha a mindennapi élet gondjai és szük-

ségei nem befolyásolják. Az életszínvonal emelésére az új költségvetésbe 850 millió leit vettek fel, melyből a fiatal tisztek egyenruhapótlására a lovasságnál nyolcezerrel, a gyalogságnál pedig hatvanezer leig terjedő összeget állapítottak meg. A fiatal tisztek ilyenformán mentesültek attól az adósságtörhektől, melyek az első egyenruhakészlet beszerzése következtében eddig évek hosszú során át nehezdednek vállalkra.

A tisztikar fűtőanyagkészletére is kiterjedt a figyelem és évente 30 ezer lei segélyt kap egy tiszt, mely összeg végeredményben kétszáz-ezer leiel terheli az állami költségvetést.

Ugyancsak különleges segélyt kapnak azok a tisztek, akik idegen nyelveket tudnak, míg az áthelyezési segélyt négyeszeresére emelték.

Ételmezési pótlék.

A katonai liceumoknak és csapatoknak járó ételmezési pótlékot felemelték. Ugyiszintén megjavították a tisztai nyugdíjakat is.

A tisztek hitelpénztárának módosítása által több téren jelentős orvoslás történt. Csökkentették a befizetendő összeget, a kamatot 50 százalékkal szállították le, minden más pótlék nélkül. Megnövelték a kölcsönösszegek kvótáját s meghosszabbították a kölcsönök visszafizetési határidejét.

Tiszti biztosítások.

A nemrég életbeléptetett tiszti biztosítás — amely régi vágya volt a tiszteknek — csak az állam hozzájárulásával történik, anélkül, hogy a tisztekre anyagi terheket róna.

Az állam évenként 150 millió leit áldoz erre a célra.

A biztosításban az ezévből nyugdíjbanmenő tisztek is részesülnek, akik részére a törvény visszamenőleg tízévi biztosítási kedvezményt nyújt.

A biztosítási díjon kívül a nyugdíjbanmenők a hitelpénztárnál levő betéteket is visszakapják.

Egy órnagy például, aki ezévből vonul nyugdíjba, 100 ezer lei biztosítási összeget fog kapni, továbbá a letéteket, egy tábornok 200 ezer leit. A biztosítási összeg évenként növekszik. Egy tábornok rendszeres szolgálati idejének kitöltése után, egymillió lei biztosítási összeget fog kapni és 500 ezer lei letéti összeget.

Ezek a jelentősebb intézkedések, amelyek arra hivatottak, hogy feljavítsák a helyzetet annak a tisztikarnak, amelyben az ország minden reménye összpontosul.

Japán tiltakozott a kínaiak részére történő hadianyag szállítás ellen

Tokióból jelentik: Itagaki tábornok japán hadügyminiszter újságírók előtt tett nyilatkozatában óva intette a nyugati hatalmakat attól, hogy folytassák a hadianyagszállítást Csang-Ki-Sek részére. Az ilyen eljárásnak könnyen az lehet a következménye, hogy Japán kénytelen lesz ezekkel az országokkal a diplomáciai kapcsolatokat megszakítani. Japán számára elviselhetetlen minden idegen nemzet beavatkozása.

Feltűnést keltett, hogy a japán miniszter nem nyilatkozott az európai eseményekről

Reális költségvetés — hasznos beruházások

A Szamostartomány 200 milliós új költségvetését jóváhagyta a miniszter

Kolozsvárról jelentik: Ismeretes, hogy dr. Tataru Coriolan, Szamos tartomány királyi helytartója a napokban a fővárosba utazott, hogy ott a különböző miniszteriumokban tárgyalva, a tartomány költségvetését jóváhagyassa. Tataru Coriolan dr. királyi helytartó most tért vissza a fővárosból a jóváhagyott költségvetéssel és fogadva a lapok munkatársait, a költségvetéssel kapcsolatban a következő nyilatkozatot tette:

Az összpontosítás eredményre vezetett.

— Minden új intézménynek szüksége van a megszervezés és jól megalapozás időszakra. Szükséges ehhez az alapelvek ismerete, összhangzathoz hozatala és olyan rendszerbe való foglalása, hogy a kezdeményezés és a kifizetés tényleg váljék. Az új állami szervezkedésben a tartományok eredményes és hasznos ujtásoknak bizonyultak. A tartomány a tényleges összpontosítással és a fontos hatáskörök egész sorának elnyerésével élő egységgé vált.

Az 1939-40. pénzügyi év kezdetével a tartományok az igazi megvalósítások korszakába léptek. Ugy a falvakban, mint a városokban érzik ma a sürgős és komoly javítási szükségletek kiértékelését.

Reális költségvetés az, amely megfelel a közérdek szükségleteinek.

Szamos tartomány vezetősége a hatásköré alá tartozó megyék szükségleteinek és hiányainak figyelembevételével készítette el és hagyatta jóvá a jelen pénzügyi évre 200.500.000 leies végösszeggel. Szamos tartomány új költségvetésén keresztül tovább akarja folytatni azokat a munkálatokat, amelyeket a prefekturák annakidején beindítottak, másrészt pedig tekintetbe vette a helyi szükségleteket és az a szándéka, hogy gazdasági téren mindenütt javulást hozzon a tartomány területén.

70 millió útépítésre.

Végighaladva a költségvetés rovatain, első sorban a közönség érdekeit szolgáló közmunkákon akadunk meg. Így az utak, hidak, épületek, beteggondozók, népfürdők, közutak, kulturális otthonok, vízvezetékek, stb. vannak felvéve ebbe a rovatba megyénként, úgy ahogy azt a sürgősség kívánja. Képet alkothatunk magunknak a többi összegekről is, ha felemlítjük azt, hogy egyedül az utak építésére 70 millió van előirányozva.

A közegészségügyi és a közelmúltban rendezett egészségügyi öntözővibráció levont tanulságok alapján közel ötmillió leit fektetnek be beteggondozók, népfürdők, közutak létesítésére.

Új iskolák építése.

Javítani kell az elemi oktatáson is és éppen ezért ott, ahol szükség mutatkozik azonnal hozzá kell látni az iskolák felépítéséhez. Segíteni kell a nemzeti templomokat is. Az iskolák és a templomok megépítésére hatmillió leit irányoztak elő, amelyet olyan arányban osztanak szét, amely a helyi szükségletnek a legjobban megfelel. Ez az összeg azonban a költségvetés végrehajtása során még pótlékokat kap, mert megállapítást nyert, hogy a kívánnivalók ezen a téren olyan nagyok, amiket csak a legnagyobb erőfeszítések árán lehet megoldani.

Elképzelhető, hogy vannak helyek, ahol 164 növendéknek egyetlen tanterem áll rendelkezésére és az is egészségtelen. Ahhoz azonban, hogy a tartomány megvalósíthassa a nagyszabású terveit, szükség van arra, hogy abban a falvak népe is támogassa azzal, hogy építkezési anyagokkal, ingyenes kézimunkával, szállítással, és egyébekkel segítse.

A Társadalmi Szolgálat megszervezésével, valamint a Királyi Alapítványok közreműködésével élénkebb lesz a kulturális élet is, az építendő kulturaházak révén világosság kerül a falvakba is és ezeket a helyeket külön figyelemmel fogja kezelni a tartomány.

Ugyancsak nagy figyelmet szentelnek az Országmozgalomnak és hathatós eszközökkel fogják azt támogatni.

Egyéb beruházások.

Eppen úgy befektetéseket fognak eszközölni adminisztrációs épületek emelésére, valamint a javak megfelelő kezelésére. Nem kevesebb figyelmet szentelnek a távbeszélő vonalak kiépítésére. A tervek már kézen állanak és a megvalósításukra négy-öt millió leit irányoztak elő.

A hatalmas közigazgatási apparátus elhelyezésére szükségesnek látszik egyes épületek alapos rendbehozatala. Erre a célra hárommillió leit irányoztak elő. Hatalmas összeget 16 millió leit tesz ki a költségvetés „anyagilag” rovata, amely a tartomány apparátusának fenntartásá-

Mit csinál Ön ha fogköve van ?

Menjen fogorvosához vagy fogtechnikusához, aki szintén igazolni fogja, hogy a megkeményedett fogköve — az egyetlen fogkőfajta, amely komolyan veszélyezteti fogait — csak mechanikai úton, műszerekkel távolítható el. Főként az esetben, ha a fogköve a foghús alá is behatolt. A megkeményedett fogköve azonban leginkább elégtelen vagy hibás fogápolás következménye. A Chlorodont-tal való lelkiismeretes fogápolás nemcsak eltávolítja a csunya foglerakodást — amely a tulajdonképeni fogköve alapja — hanem ezáltal meg is akadályozza a fogköve lerakodását. Aki rendszeresen használja a Chlorodont fogpasztát nyugodt lehet: nem kell félnie a fogkőtől!

Chlorodont a reggel bevált és mindig ugyanolyan jó minőségű fogpasztát!

hoz egészségeltett anyagok költségeit és a berendezést foglalja magában.

Szamos tartomány, miután az államkormányzó szerepet vette át, eléget téve magas hivatásának, kötelességének tartja segítségére sietni az összes kultur- és hazafias egyesületeknek, amelyek valóban nemes hivatást töltenek be.

Semmilyen formában nem fog a tartomány segítséget nyújtani a parazita egyesületeknek, amelyek a kultúra örve alatt a múltban félrevezetve a hatóságokat, jelentős segélyeket élveztek, — anélkül, hogy hasznos munkát fejtettek volna ki.

Szamos tartomány vezetősége nem feledkezett meg a mezőgazdaság és állattenyésztés kiválalmairól sem. Elhatározta gazdasági eszközöknek vetőmagvaknak beszerzését, határmeltelepek állatokkal való ellátását, ezenkívül a szükségben lévő vidékek felségélyezését és a kártékony rovarok kiirtását is tervbe vette, de gondoskodni fog tenyésztések beszerzéséről, állatgondozók felállításáról is. Erre a célra egyébként a költségvetésben ötmillió leit van előirányozva.

A jelen pénzügyi év során nagy figyelmet fog szentelni a tartomány a nyugati határoknak is, ahol a közérdek már régen sürgeti bizonyos munkák elvégzését.

Danzigból szabad német város lesz

Lengyel körök véleménye szerint Danzig legkésőbb április 28-ig csatlakozik a német birodalomhoz. — Titkos német-lengyel tárgyalások folynak a kérdésben

Varsóból jelentik: Itteni hivatalos lengyel körök szerint Danzig legkésőbb április 28-ig, de lehetséges, hogy már április 20-án csatlakozik a német birodalomhoz. Beavatott körök szerint ezek a híresztelések még koraiak. Különben is Lengyelország el van szánva, hogy tegyveres erővel akadályozza meg a német csapatoknak egy esetleges betörését.

Más részről úgy tudják, hogy Lengyelország és Németország között titkos tárgyalások vannak folyamatban, amelyek a danzigi kérdést hivatottak rendezni. Ezek a tárgyalások valószínű-

leg azt a megoldást eredményezik, hogy Danzig szabad német várossá lesz és kiküszöbölik a Népszövetség felügyeletét. Jogilag ugyanolyan helyzete lenne az új megoldási terv szerint Danzignak, mint az egykori Hansa városoknak volt. Németország, ha ez a megoldás valóra válna, eltekintene attól, hogy katonailag is megszállja Danzigt.

Varsóban nyugodt várakozással tekintenek a tárgyalások elé, de egyelőre nem szerelik le a belvívi korosztályokat.

Szovjet-Oroszország nem lépett be a támadáselleni védőszövetségbe

Kitalálásnak és alaptalannak minősítik az angol lapok a Szovjet bevonásáról elterjedt híreket

Londonból jelentik: Beavatott körökben kitalálásoknak minősítik azokat a híreket, amelyek szerint Szovjet-Oroszországot sikertől volna bevonni a támadáselleni védőszövetségbe. Azt a hírt is cáfolják, hogy a Szovjet Angliával kölcsönös segélynyújtási egyezményt kötött volna, míg Romániának és Lengyelországnak hadianyagszállításra kötötte volna le magát a Szovjet. Jól értesült körök szerint annyi igaz, hogy ilyenirányú tárgyalások folyamatba vannak és az is lehetséges, hogy azok eredményesek lesznek. De létrejött egyezményről beszélni még korai.

Kedvező mederben folynak Anglia és a Balkán-államok közötti tárgyalások.

A Havasi távirati iroda londoni jelentése szerint az angol-orosz tárgyalások kedvező mederben folynak. A Daily Telegraph azt írja, hogy a London és Ankara között folyó megbeszélések, vala-

mint a többi Balkán-államokkal folyó tanácskozások a támadáselleni védőszövetség létrehozására kedvező fordulatot vettek. A lap lehetségesnek tartja, hogy az angol kormány a kérdésben már a héten nyilatkozni fog.

Maisky jelentéstételre Moszkvába utazik.

A Rador londoni jelentése szerint Sir Alexander Cadogan angol külügyi államtitkár hétfőn kihallgatáson fogadta Maisky szovjet nagyetet. Hozzáfűzik a jelentéshez, hogy a Litvinov és a moszkvai angol követ között lefolyt tanácskozások kielégítő eredményre vezettek. Litvinov mielőtt tovább folytatná a tanácskozásokat, beható megbeszéléseket folytat Szovjet vezérpolitikusokkal. A közeli napokban Maisky Moszkvába utazik és a Szovjet kormánnyal tisztázza a felmerült kérdéseket.

Rádióan ismertették a szovjet-kormány állásfoglalását

Szovjet-Oroszországnak szándékában van megsegíteni egyes államokat, ha támadás érne őket

Moszkvából jelentik: A Szovjet valamennyi rádióállomásán hivatalos közleményt olvastak fel, amelyben ismertették a Szovjet kormány állásfoglalását a nemzetközi politikai akciókkal kapcsolatban.

A hivatalos közlemény négy pontja szerint a Szovjet nem veszítette el érdeklődését az európai ügyek iránt. A Szovjet békés viszonyban akar élni mindazokkal az államokkal, amelyek nem lépnek fel ellenségesen és nem veszélyeztetik Szovjet-Oroszország jelenlegi határait. A Szovjet senkit sem akar megtámadni, de készen áll harcolni függetlenségéért. Arra is gondol a Szovjet, hogy segítséget nyújt egyes államoknak, ha ellenséges támadás érne őket.

Románia nem zárkózik el a Szovjet megsegítés elől.

Londonból jelentik: A német *Europa Press* szerint a román kormány hétfőn délután hivatalos jegyzékben értesítette az angol külügyminisztériu-

mot, hogy Romániának nincs kifogása az ellen, hogy ellenséges támadás esetén katonai segítséget fogadjon el a Szovjettől. A katonai segítség nemcsak az orosz légihaderőre vonatkozik.

Háború esetén angol kezekbe kerül az egyiptomi hadsereg vezetése.

Kairóból jelentik: Anglia és Egyiptom között megállapodás jött létre, amelynek értelmében háború esetén az egyiptomi hadsereg legfőbb irányítása angol kezekbe kerül.

A magyar főrendiház elfogadta a zsidó törvényjavaslatot

Budapestről jelentik: A felsőház általános-ságban elfogadta a zsidó törvényjavaslatot. Kedden délelőtt megkezdődött a javaslat részletes tárgyalása.

A gyáva

Irta: Mihály László

Első hangja, mellyel a neki szenvedést jelentő életet köszöntötte, sem volt az az egészséges tele tudósból származó igazi sirás, mint más vasgyuró újszülötteknél, — csupán halk cérnaszálvékony nyöszörgés, amely még a szobát sem tudta betölteni vérszegény terjedelmével, nemhogy a házat.

Az orvos lemondóan legyintett, miután betette a betegszoba ajtaját:

— Nem jólok neki sok jövőt — fordult komoly meggondolással a családfőhöz. — Alig pislákol benne szikra kis vitalitás. Ilyen gyöngy, törékeny kis jószággal már régóta nem volt dolgom. Mindenesetre emberileg lehető módon vigyázni kell reá!

A szemüveges, őszeshajú kisvárosi doktor jóakaratu szavai jegyében indult a kisgyermek jövője elötte és utána, s így érthető, hogy megkettőződött irányában a szülői féltés. „Ez nem ütött az apjáról” — mondották azok, akik ismerték a daliás természetű, minden ízében férfias törvényszéki bíró urat magyaros bajuszával, s mindjárt hozzátették: inkább az anyjára hasonlít, de még arra sem egészen... Meg kell adni azonban, hogy furcsa kis Istenteremtése az a kis poronty.

Ezt a „furaságot” átlátták a szülők is, bár őket a kisfiú botladozó, erősen hátramaradó testi fejlődése foglalkoztatta. A lelke szinte mesebeli hétmérföldes csizmával száguldott előre, a test azonban kinos cammogással követte ezt a szágul-

dást, mint egy teknősbéka. Szeme tágtultan itta be a fényt, füle a hangokat, szürkés szemsugarában korán nyiladozott ki az értelem, szokatlanul hamar tanult meg beszélni is — de bár fordítva lett volna! Mert járt még nem tudott. S bizony szánalmas látványt keltett a kis gyámoltalan cérnakáplár, amint a padlón kuszott fűgőn négykézláb és fecsegett közben mindenfelét.

Igen, a szellem olyan viharos gyorsasággal hajtott ki az ütődött kis emberpalántában, mint egy fűvészkerti csodavirág egyetlen éjszakán. Csak-hogy ennek a drága növénynek a szállása, sátora igen eszelelt, igen törékeny volt.

— Mi lesz veled, mi lesz veled? — sopánkodtak otthon, mert sorra nehéz betegségek, balesetek rohamozták meg a fiucska. Mindig már ama bizonyos „egyetlen hajszál” hiányzott, amely őt az élethez kötötte. Ez a hajszál azonban sohasem szakadt el. A vézna test ritka szívóssággal dacolt minden veszedelemmel. Igaz, hogy ezek benne is hagyták husában, csontjában a fogukat.

Valóságos örömmünepet ültek a háznál, amikor — jól elképzelve, harmadik életévének vége felé — először megindult. Bátorralanul, ügyetlenül tapogatózva és görcsösen a tornác vasrácsába fogódzva, emelkedett két lábára, hogy járjon. Másnak könnyekig kacagtató, neki viszont sirnivalóan fájdalmas volt ez a művelet, mert közben jó egy-néhányszor felbukfencezett és megütötte magát. „Hároméves és csak most kezd járni”... Mikor tanulja meg a többi életrevaló dolgot? — aggodalmaskodtak — most már az ő tudtával — a szülei.

Ekkor lopózott szívébe az ő gyöngeségének,

Margaret Mitchell:

Elfujta a szél

Több mint kilencszáz oldal az a hatalmas alkotás, amelyen szerzője hét évig dolgozott. Egy nagy szerelem és egy nép élet-halálküzdelmének regénye, de ugyanakkor döbbenetes hűségű történelmi munka és ragyogó lélektan tanulmányok sorozata. A cselekmény olyan bősodru, mint a kiáradt Mississippí — de ugyanakkor a lélekrajz, az emberábrázolás minden értéke is meg van benne.

Ara 264 lei és portó.

Singer és Wolfner kiadása.

Érdekes könyvritkaságok a belgrádi magyar könyvkiállításon

Verbőczy, Kempis Tamás, Pázmány Péter könyvei a kiállításon

Belgrád, április hó.

A budapesti Külkereskedelmi Hivatal a belgrádi mintavásár magyar pavillonjában április 15. és 24. között magyar könyvkiállítást rendezett, amely iránt a jugoszláv székesfőváros művelt közönségének körében nagy érdeklődés nyilvánult meg. A belgrádi magyar könyvkiállításhoz különös értéket és jelentőséget kölcsönöz, hogy azon a Magyar Tudományos Akadémia egész sor szerb-horvát tárgyú kiadvánnyal vesz részt,

a Magyar Nemzeti Múzeum pedig igen értékes magyar könyvritkaságokat mutat be.

Igy többek között bemutatásra kerül *Verbőczy István Magyar Decretuma, Pázmány Péter Kempis Tamás Christus követéséről című műve, az 1659. évi kalendárium, Lethenyey István „Az Szent Írásbeli Hitünk” című műve és még egész sor értékes könyvritkaság.*

Ezenkívül a Nemzeti Múzeum hasonmásokban mutatja be a Budai Krónikát, Admonti Kódexet, Anonymust, Debreczeni Énekeskönyvet (1569), Debreczeni Grammatikát (1593) és az Orthographia Hungarica-t. Délsláv körökben különösen nagy érdeklődést fog kelteni az a szerb-horvát nyelvű könyvsorozat, amellyel a Királyi Magyar Egyetemi Nyomda szerepel a kiállításon.

A nagyközönség előtt kevésbé ismeretes, hogy a XVIII. századbeli szerb irodalom bölcsője Pesten volt és az akkor is fennállott Királyi Magyar Egyetemi Nyomda betűivel számos szerb könyv jelent meg a magyar székesfővárosban. Az Egyetemi Nyomda, mintegy hatvan ilyen értékes művet mutat be Belgrád művelt közönségének.

élhetetlenségének, mihasznaságának az érzete s ez még félnélőbbé, zárkózottabbá és esetlenebbé tette. Tulérezékeny volt, hogy ne fájjon neki a sok óvás, féltés, aggodás.

Még egy-egy másirányban való siker sem vilányozta fel ezt a passzívítást, keserűség felé hajló, bimbózó és saját álmódosásaiban elmerülő lelket. Legfeljebb még kiáltóbban és fájdalmasabban huzta alá ezt az ellentétet, amely fizikum és belső adottságai között fennállott. Négy és fél éves korában kíváncsi házi-cselédük őrizetében végighallgatott egy nyilvános képviselői programbeszédet. S amikor a képviselő vizitelt náluk, elmondatták vele.

— Brávó — nyomott fejére barackot az őszintén lekesedő követ — belőled még miniszter lesz. Valóságos csodagyerek — magyarázta aztán lelkesen.

S ugyanakkor a fiucska jobb markát is kibélelte egy arannyal. A „csodagyerek” előtt némileg értelmetlenségben, kuszáltan zavargott az egész: a miniszterség, az arany és hogy — most vendégük mondotta — milyen furcsa idegen szöveget mondott vele kapcsolatban. Megelégedett az-azal, hogy — mint édesapjától eltanulta ezt a kifejezést — néhány napig a „helyzet magaslatán” trónolt.

Az iskolába való lépés csak fokozta és állandósította szenvedéseit. Izmos és erős pajtásai csatlakoztak ösztönrel már az első napokban megorrontották róla a gyöngét s reáragasztották az „anyámasszony katonája”, a „Tomi kisasszony” elnevezést. Egy-egy drabálisabb kamasz reátehetőskedett és formálisan megnyergelte. Ilyen tréfának

VIII. évf., 82. sz. — Szerda, 1939. április 19.

Tartalékos tisztek jelentkezése

A nagyváradi hadkiegészítő parancsnokságtól (Cercul de Recrutare) a következő felhívást kaptuk közlés végett:

Az összes tartalékos tisztek, akik a szabályzatban előírt felszereléssel rendelkeznek — egyenruha, kard, revolver — május 1-ig jelentkezzenek a Cercul de Recrutarénál, hogy a fegyvergyártáshoz szükséges fegyverviselési engedélyt újjal cseréljék ki.

Azok, akik be vannak hívva, a csapattesteiknél jelentkeznek.

Ünnepélyes fogadtatásban részesítették a magyar minisztereket a jugoszláv és az olasz határon

Trieszthől jelentik: A Rómába utazó gróf Teleky Pál magyar miniszterelnököt és Csáky gróf külügyminisztert a jugoszláv határon Kotariban a szavaí báni hivatal vezető tisztviselői fogadták és üdvözölték a jugoszláv kormány nevében. Postumusban az olasz határon hatalmas tömeg jelent meg a magyar államférfiak fogadtatására. Az olasz hivatalos hatóságok Triesztben fogadták őket ünnepélyes keretek között.

Elhalasztják az angol királyi pár amerikai utazását?

Londonból jelentik: A Radiopress jelentése szerint VI-ik György angol király a windsori kastélyban kihallgatáson fogadta Chamberlain angol miniszterelnököt és Joseph Kennedyt, az Egyesült Államok londoni nagykövét. Bevatott körök szerint a kihallgatásokon arról a kérdéssel tárgyalnak, hogy a nemzetközi helyzet feszültsége nem gördít-e akadályokat az angol királyi pár amerikai útja elé.

A Daily Express úgy tudja, hogy az angol kormány tagjainak az a nézete, hogy a királyi pár amerikai útját feltétlenül el kell halasztani, mert ha időközben kitörne a háború, VI-ik György és felesége nem tudnának visszatérni Angliába. A lap szerint a király ragaszkodik a tervbevett amerikai úthoz.

köszönhette, hogy orvosi kéz vette gondjaiba és elültötték a tornától is.

Irgyén és szomorúan nézte pajtásait, akik nem tudtak annyit, mint ő, akikkel látogatások és ünnepélyek alkalmával nem büszkélkedhetett el az iskola, de legények voltak a talpukon, helyes betűket vetettek a palatáblára, irkába, nem olyanokat, mint az ő kinosan odakapart szarkalábjai. Hiszen még a tollat sem tudta fogni tisztességesen. Igaz, hogy hamar belevetette magát az olvasásba. A gyerekeséssel s az ugynevezett ifjusági olvasmányokkal hamar végzett s komolyabbakra vágott. Negyedikés korában rajtaesípték, amikor Shakespeare magyar fordításának egyik kötetét csempészte ki zubbonya alatt a kertbe. Azzal sem törődött, mit ért meg belőle... Ami nem jutott el az értelméhez, annak a kihámozásán ő maga bibelődött, mert szégyelte másoktól megkérdezni.

Az iskolában barátja nem volt. Senki sem kedvelte túlságosan. Pedig nem árult be senkit sem soha, fölfigyázónak sem jelentkezett, a rossz tanulóknak sikeresen sugott s hagyta, hogy az ő iskolai dolgozatáról puskázzanak.

Ennek ellenére, vagy pedig éppen ezért volt népszerűtlen. Az emberek nem szeretik a közéjük sodródott jószágot, szeretetet, magasabbrendűséget, másféleséget... Bosszantja őket. S igyekeznek olyanná mázolni az illetőt, amilyenek ők s ha nem sikerül, kiutálják maguk közül — döbbsent a gyerek lelkébe öntudatlanul Andersennek a „Rut kis kacsá”-ról szóló mese igazsága. De én nem engedem magam — lázadozott benne sokszor a dac.

S elkövetkezett annak az ideje, hogy helytálljon.

Tíz perckor történt. Az osztály erősét, egy

Nem hozták nyilvánosságra Szvetkovics és Macsek tárgyalásainak eredményét

Belgrádból jelentik: Czetkovics jugoszláv miniszterelnök hétfőn elutazott Zágrábból. A Zágrábban lefolyt szerb-horvát tanácskozásokról semmi hír sem szivárgott ki. A tárgyalások eredményét mindkét fél a legszigorubb titokban tartja.

A „Tribuna” című kolozvári lap a Rador jelentésére hivatkozva, azt a hírt közli, hogy Czetkovics és Macsek között eredményesen végződtek a tárgyalások. Azt írja a lap, hogy hét-

főn Czetkovics miniszterelnök és Macsek horvát vezér fogadta a sajtó képviselőit és a következő nyilatkozatot adta:

— A jugoszláv miniszterelnök és a horvát parasztpárt vezére tanácskozásuk során megbeszélte javaslatukat a horvát kérdés megoldása céljából. A javaslatokat közös megegyezéssel mindkét tárgyaló fél tanulmányozni fogja.

Czetkovics miniszterelnök és Macsek a hét folyamán ismét találkoznak és folytatják tanácskozásukat.

A jugoszláv sajtó bizik a megegyezés sikerében.

Belgrádból jelentik: Szvetkovics jugoszláv miniszterelnök kedden reggel hét órakor Zágrábból visszaérkezett a fővárosba.

A Politika című jugoszláv lap a horvátokkal folytatott tárgyalásokkal kapcsolatban azt írja, hogy jólétesült politikai körök szerint az eddigi tanácskozások során mindig számotvetettek a horvát nép politikai sajátosságaival. A lap szerint nem lesz nehéz megtalálni a megegyezés módját, miután a tárgyaló felek nem a felosztás problémájával állnak szemben, hanem azt a módot keresik, amellyel a részek hathatósan együttműködhesse az egészben. A lap végül utal arra, hogy Zágrábban bizakodó hangulat uralkodik a tárgyalások végső kimenetele tekintetében.

A Vreme megállapítja, hogy mindkét tárgyaló félben megvan a jóindulat és hasonlóképpen megvannak a közös érintkezési pontok is. Szvetkovics miniszterelnök valószínűleg csütörtökön utazik ismét Zágrábra. Macsek, a horvát parasztpárt vezére, hétfőn délután már megtárgyalta pártjával Szvetkovics javaslatát.

A nagyváradi mozgóképszínházak mősora:

DORIAN: LEÁNY A PARTON.
CORSÓ: EMBERI BESTIAK.
APOLLÓ: DRÁMA SANGHAIBAN.

Igy

érhető el az Aspirin megkívánt hatása:
1-2 tablettát mindjárt az első tünet után
1/2 pohár vízben feloldunk s a majdnem
iztelen folyadékot megisszuk! (Helytelen
a tablettákat szilárd állapotban bevenni)

ASPIRIN
TABLETTAK

csakis a „Bayer” kereszttel valódi!

vörösképu, tagbaszakadt fiut játék közben eltrafálta valaki, majd elugrott s egy a közelében álló vézna, nyomorék fiúcskát lökött elibe:

— Te voltál, te sánta vakarcs, mindjárt a falhoz mázollak! — ordította a kamasz a dühtől elsötétlő szemmel.

Félkézrel mellen ragadta, s öklével lesujtani készült.

Am, e pillanatban történt valami. A többiek felszisszenésére és elszörnyedésére, mint a vadmacska vetette magát közbük az eddig mindig csöndes és mindentől félrehúzódó „anyamasszony katonája” s energikusan félre penderítette a verekedőt.

— Nem szégyelled magad ilyen szegény, gyöngye fiut megverni?! — remegett a hangja, különben is én voltam...

— Te, na megállj te gazember, velem mersz te kikezdeni?! — s ezzel úgy bokszolt bele, hogy a fiu a falhoz vágódott.

— Hogy mertél megütni engem — emelte fel vézna kis öklét, hogy megint a másikra rontson, de a feleuton idegesen megtorpant, reszketett az izgalomtól és még valamitől, aminek hirtelen nem tudott nevet adni.

— Nem, nem ütök vissza... Mondjanak gyávának, tehetetlennek, de akkor sem. Nem tudok erőszakos és durva lenni, még akkor sem, ha alul maradok.

Arca égett az ütés szégyenétől, s úgy érezte, még nincs megszégyenítve. Nem bántották a vihógo és gunyos szempillantások. Ez volt az első ütés, ami nyilvánosan érte, s nem ütött vissza.

S ráeszmélt e pillanatban, amire itélve van: Nem fog soha, soha visszaütni...

Nem kell egészségügyi bizonylatot benyújtani, akiknek már 1930-ban önnálló műhelyük volt

Nagyvárad. Saját tud. Az iparendélyek elnyerése iránti kérvényekhez, az érvényben levő törvények alapján, minden munkakamara vezetője egészségügyi bizonylat csatolását is követeli. A munkakamara általában nem tesz megkülönböztetést és így mindenkitől kéri az egészségügyi bizonylat mellékelését. Holott az 1930. évi, június 4-i Hivatalos Lapban megjelent egészségügyi törvény a szerzett jogokat tiszteletben tartja

s így mindazoknak, akiknek 1930-ban műhelyük volt és a mai napig abban a helyiségben dolgoznak, nem kell egészségügyi bizonylatot szereztetniük.

Ezért a nagyváradai munkaügyi felügyelőség közbenjárt a kamaránál, hogy azoktól az iparosoktól, akiknek 1930-ban, tehát a törvény életbelépése napján műhelyük volt és a mai napig is abban működnek, ne követeljenek egészségügyi bizonylatot.

Tejfeldolgozó üzemeket létesít a Mezőgazdasági Kamara

— Ertekezlet volt a helytartóságon —

Kolozsvár. Saját tud. Szamos tartomány épületének dísztermében tartották meg értekezletüket a tartomány hatáskörébe tartozó Mezőgazdasági Kamarák vezetői dr. Tataru Coriolan királyi helytartó elnökletével. Megjelentek Hodor Victor tartományi vezértitkár, dr. Hodor Tiberiu ügyvéd, volt képviselő és dr. Mihai Marina osztályfőnök, a tartományi gazdasági szaktanács főtitkára is.

Dr. Tataru Coriolan királyi helytartó kihangsúlyozta az összefogás fontosságát és célját. Azt ajánlja, hogy az esetleges hiányok pótlására mélyreható vizsgálatot indítsanak, annak révén találják meg a módozatát annak, miképpen lehetne a földművelő népet helyzetén javítani a mezőgazdaság iparosítása révén.

A tartomány lakosságának legnagyobb ré-

sze földművelő nép, úgyhogy a vezetők figyelmébe elsősorban is ezek felé a kistermelők felé kell, hogy irányuljon, azért, hogy életstandardjukat emeljék.

Az értekezlet további részén az egyes megyék gazdasági vezetői részletes jelentést tettek a körzetük gazdasági helyzetéről. Ezeknek alapján megállapították, hogy az őszi vetés igen jó eredményt ígér, kissé megkéstek azonban a tavaszi mezei munkálatok. *Intézkedés történt, hogy a tartományhoz tartozó prefektusok tegyék meg a szükséges intézkedéseket a tavaszi munkálatok elvégzésére. Elhatározták továbbá, hogy tejfeldolgozó üzemeket létesítsenek, amelyek főleg a tejtermelő parasztság érdekeinek szemelőtt tartásával működne.*

ZARÁNDOKLAT RÓMÁBA

A szatmári és nagyváradai egyházmegyék kebelében működő Actio Catolica és Mária-kongregációk, Megyéspástorunk védnöksége alatt az idei **pünkösdi** ünnepére zarándoklatot rendeznek az Örök városba, hogy az új Szentatya áldásában részesüljenek.

A zarándoklatra szeretettel meghívják Erdély összes katolikusait!

Indulás Nagyváradról: május 23-án d. e.

visszaérkezés: június 2-án reggel

A zarándokok Firenzében 1 napot, Rómában 4 napot, Velencében 1 nappal töltenek
Utirány: Budapest, Ljubjana, Velence, Firenze, Róma

Részvételi díj személyenként 4950 lei

Ezen összegben bentfoglaltatik:

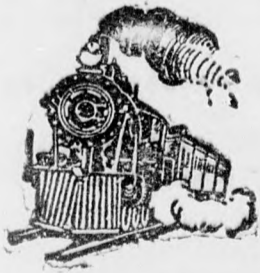
1. A teljes vasúti jegy, külön kocsikban, gyorsvonaton.
2. Az összes vizumdíjak.
3. Teljes ellátás (étkezés) és elszállásolás Firenzében és Rómában, továbbá egyszeri étkezés (ebéd) Velencében.
4. Rómában egy autóköréte.
5. Csomagok őrzése a velencei s firenzei állomáson, ki- s bevitel Rómában.
6. Szakszerű vezetés.

Rómából külön kirándulás Nápolyba és Capriba. Ennek többletköltsége 1050 lei. — A másodosztályon utazók 1500 lei-vel többet fizetnek.

Jelentkezési határidő: 1939 május 10

Az utazáshoz legalább 3 hónapi időtartamra érvényes egyéni utlevél szükséges. Az utlevél beküldésének határideje május hó 10. A részvételi díj egyharmad része jelentkezéskor fizetendő a többi összeg május 10-ig fizetendő ki. — Bővebb felvilágosítást ad és részletes tájékoztatót a „MAGYAR LAPOK” kiadóhivatala nyújt (Oradea, str. Regele Carol 5.)

A rendezőbizottság

Csütörtökön tárgyalja a törvényszék a temesvári munkakamara ügyét

Temesvár. Saját tud. A nyáron, mint emlékeztetés, nagy port vert fel, hogy a munkakamara volt vezetőit, Vulpe Stefan elnökkel egyetemben sorra letartóztatták. A megtartott vizsgálat visszaéléseket állapított meg. A volt vezetőség tagjait azzal vádolták, hogy mintegy félmillió leiel károsították meg a kamarát. Időközben a letartóztatottakat szabadlábra helyezték azzal a feltétellel, hogy bármikor kötelesek a hatóságok rendelkezésére állani. Augusztus 19-én a munkaügyi minisztérium közölte a temesvári ügyészéssel, hogy a maga részéről megejtett vizsgálat szerint a minisztériumot nem érte károsodás és a feljelentést visszavonja. Október 21-én újabb átirat közölte az ügyészéssel, hogy a minisztérium a volt kamarai vezetők vagyonára elrendelt zárlat feloldását kéri.

Az ügyészség mindamellett hivatalból fenntartotta a vádat és most terjedelmes vádirat készült. Vulpe Stefan volt elnököt sikkasztással és közvagyon hűtlen kezelésével vádolják, amiért is négy száz kilencven ezer lei elszámolására nézve vonják felelősségre. Vád alá helyezték a volt vezetőség többi tagjait is és mindegyik vagyonai felelősségét kisebb-nagyobb összegben állapították meg. A többi vádlott: Foale Nicolae, Sechei Sándor, Montani Joan, Todorescu Vasile, Novac Traian, Dukhorn János, Pirovsky Károly, Stoica Nicolae és Olariu Péter. A törvényszék csütörtökön kezdi meg a fő tárgyalást. Ez előreláthatóan egy-két héttig elhúzódik.

Államilag szervezik meg az állathizlalás tápanyag-ellátását

Bucurestiből jelentik: A földművelésügyi minisztérium most tette közzé az ország állattenyésztésének fejlesztésére kidolgozott tervzetét. A minisztérium különösen az állathizlalást szándékozik a jövőben fokozottan támogatni és számos intézkedést tervez, amelyek megkönnyítik a hízalással foglalkozó gazdák helyzetét. A terv szerint államilag fogják megszervezni a takarmány- és tápanyagellátást s ezeknek az anyagoknak a szállításánál a vasut jelentős fuvardíjkedvezményt biztosít. Bizonyos számú állaton felüli állomány után a gazdáknak ma kereskedelmi adót kell fizetniük, ha az állatokat hízalás céljából tartják. A tervezet szerint ezt az adót teljesen megszüntetik. Foglalkozik a terv az állatbiztosítás kérdéseinek megoldásával is, ami jelenleg magánalapítványi szervezetekre és különböző biztosító intézetekre van bízva. A terv szerint az állatbiztosítást államilag fogják megszervezni. A tervezet indokolással kifejti, hogy az ország kivitelét jelentősen lehetne fokozni, ha az állathizlalásra nagyobb gondot fordítanak, mert külföldön állandó érdeklődés nyilvánul meg a hízott ökrök és hízott sertések iránt.

Folyóirat-szemle

A Hírnök legújabb száma a szokottnál is dúsabb tartalommal jelent meg, amelyből kiemeljük a következőket: P. Boros Fortunát: Madrid feltámadása. — Félégyházi József: XV. Benedek pápa békeküldése. — P. Jánosy Béla: Róma: husvét. — Földes Zoltán: Tullia. — Ujváry János verseiből: Fenyő és patak, Ha katoná vagy, égy hát katoná. — Dévid László: Teesék édesapám. — Mikó Mária: Vers. — P. Trófan Leonard: A napsugár győzelme. — Tellek Dezső: Mindenki a maga feleségét szereti. — Holló Ernő: Sötét völgyben. — Kézai Béla: A piramis. — Váth János: A lelkek Krisztusa. — Nagykárolyi Etelka: Maruszja. — Nagy Bálint: Szélid levél az Egyetlenke mamájához. — P. Jánosy Béla: Elefántcsont lélek (regény). — Aranykedély. — Nagy Méda: Asszonyi hódolat előttd: Szentség. — Irodalom. — Szemle. — Szerkesztői üzenetek. — A Hírnök, ez a kitűnően szerkesztett folyóirat megrendelhető: Cluj, Str. Franciscanilor 1. Előfizetési ára egy évre 100 lei, félre 80 lei, egy ezám ára 16 lei.

A PATRICIUS HÁZTÓL

— A VATIKÁNI TRÓNIG

XII. Pius pápa élettörténete

Irta: Msgr. Enrico Pucci

— Harmadik közlemény —

V György angol király koronázásán. — Egy értékes pápai ajándék. A müncheni kiküldetés. — A sebesültekért és foglyokért

Az 1917. év vége felé Mgr. Eugenio Pacelli a rendkívüli egyházi ügyek kongregációjának vezető titkára volt. Ez az állás a polgári életben körülbelül a külügyek államtitkári méltóságának felel meg.

A Vatikán többi hasonlórangu főpapjával ellentétben, Pacelli mindaddig még egyszer sem kapott hosszabb külföldi kiküldetését XV. Benedek és XI. Pius sokkal többre értékelték az ő vatikáni belső tevékenységét, semhogy kockáztatták volna az ő külföldre való menesztését.

Ezekben az időkben csak egyetlen diplomáciai kiküldetést bízták rá: rövid időtartamú, de annál megtisztelőbbet. Ő kísérte el Londonba a pápai legátusként utazó Granito di Belmonte érseket V. György koronázási ünnepeire.

Ez a Granito di Belmonte volt az, aki a legutóbbi pápaválasztás alkalmával, mint a püspök-biborosok dékánja és a biboros kollégium szeniora az előírt kérdéseket intézte az új pápához... vajjon elfogadja-e a megtiszteltetést és hogy milyen nevet kíván felvenni?... Pacelli nem mulasztotta el szövéteni előtte egykori londoni utjokat s régi barátságukat.

Ugyancsak 1917-ben, amikor Európát a háború kegyetlen orkánja szántotta végig, Pacelli volt a legbuzgóbb segítőtje XV. Benedeknek abban a nemes caritatív munkában, amit a pápa a háború áldozatai érdekében folytatott. XV. Benedek akkoriban szölitotta el helyéről a müncheni apostoli nunciust, Frühwirth dominikánus érseket s hosszú, eredményes szolgálati jutalmánál a biboros

méltóságra emelte. A müncheni nunciatura volt akkoriban a Vatikán egyetlen diplomáciai képviselete Németországban, Berlinben ugyanis nem volt kiküldött.

XV. Benedek Aversa érseket bízta meg a müncheni diplomáciai képviselettel, akit Rio de Janeiroból küldött át Münchenbe. Aversa azonban néhány nap múlva, ahogy Münchenbe érkezett, meghalt.

A németországi képviselet betöltése parancsoló szükségnek mutatkozott s meg kellett találni az állásra legmegfelelőbb férfit. Benedek ekkor Gasparrival egyetértően elhatározta, hogy Monsignor Pacellit fogják kiküldeni. Választásában többféle megfontolás is vezetett; elsősorban tudta, hogy Pacelli tökéletesen tisztában van az egyházi diplomácia szellemével és szabályaival, másodsorban nála senki ügyesebben el nem igazodott volna a háború folytán előállott rendkívül kényes problémák utvesztőjében s a szemben álló hatalmak és a Szentszék viszonyának ügyes irányításában.

Monsignor Pacelli számára nehéz áldozat volt elhagyni Rómát, azt a várost, amelyen egész lelkével csüngött s ahonnan első ízben távozott úgy, hogy a pápai külügyi hivatal munkáját abbahagyta.

A Szentatya rendelkezésének azonban mégis habozás nélkül eleget tett.

1917 áprilisában megkapta a müncheni nunciussá történt kinevezését a sardi címzetes érseki címmel együtt. Egyházi rangfokozata szerint ugyanis csupán áldozópap volt.

Pacelli érsekké szentelése

Benedek pápa Pacelli eddigi kiváló munkája jutalmánál és szeretete jeléül személyesen végezte el az érsekké szentelés szertartásait a sixtini-kápolnában 1917 április 23-án. A felejtethetetlen szertartások ilyenformán különös jelentőséggel kapcsolódtak az új érsek életébe amellyel, hogy egyik legfontosabb jelzője volt egyházi pályájának.

A kápolnában ugyanekkor édesanyja is megjelent. Egyike volt ez a gyér alkalmaknak, ame-

lyeken halála előtt megfürödhetett annak a dicsőségnek a fényében, amely szeretett fiát, a leendő pápa aszkéai alakját sugározta körül.

A templom színi megtelt barátaival és tisztelőivel. Már maga ez is ékes bizonyossága volt annak a szeretetnek és becsülésnek, amellyel Pacellit elhalmozták, hát még a kedvesebb-nélkedvesebb ajándékok tömege, amivel — mint ilyen alkalmakor szokásos — elhalmozták.

Az édesanya gyűrűje

Pacelli azonban legjobban annak a gyűrűnek örült, amivel az édesanyja lepte meg s amit az menyasszonyi fülöngűgő aranyából öntetett.

Ez a gyűrű aztán soha többé nem került le Pacelli ujjáról. S az anyai szeretetnek ez a meghatározó szimbóluma még drágábbá vált számára, amikor a következő évben, mialatt Németországban nunciuskodott, Donna Virginia elköltözött az élők sorából.

Maga Benedek pápa is gyönyörű ajándékot adott az új érseknek. Egy szinte felbecsülhetetlen értékű régi könyv volt ez, pergamenlapjain a kö-

zépkeri szerzetesek díszes kézírásával szépen illusztrálva s művészi kötésben. A „Kanon” volt ez, a misének ilyen nevű része. Ezt a könyvet az angol bencés nővérek küldték X. Piusnak Szent Gergely centenáriuma alkalmából. Szent Gergely küldte ugyanis az első hittérítőket a brit szigetekre.

Szemben a pisztoly csövével

München Kurt Eisner és a kommunista csöcselék uralma alá került. A városban itt is, ott is gépfegyverek kattognak. A puskák és revolverek döbbenése nyomában vészikoltás és halálordítás nappal úgy, mint éjszaka. Békés, rendes emberek már ki sem mernek mozdulni a házból... az utcákon csak vad, mindenre elszánt terrorfiúk, Eisner bős hordái s a forradalmak piszkos csöcseléke.

1919 tavaszán volt... Eugenio Pacelli érsek, pápai nunciussá, a terrornak ebben a vad és kétségbeesett árjában került először halálveszedelemben s először nézett a reá irányított pisztolyok csövébe. S ha a háború nehé napjai sokszor megkeserítették a nunciussá sze-

Amikor Pacelli érsek átvette az ajándékot, tüstént ráismert s alig tudott szóhoz jutni a csodálattól és megindulástól. Ismerte a könyvet s érezte, hogy mily nagy és őszinte szeretet indíthatta a Szentatya arra, hogy miatta megváljon ettől a páratlan műkinestől.

Meg is kérdezte tüstént a pápát, hogy ajándékát neki magának szánta-e, avagy a müncheni nunciaturának. A pápa mosolyogva felelt:

— Neked, magadnak szántam, fiam... természetesen! A könyv a tiéd!

Amikor Pacelli érsek elutazott új állomáshelyére: Münchenbe, egyik barátja, aki kikísérte az állomásra, visszatérve ezeket beszélte a nunciussá rokonainak:

— Bizonyos vagyok benne, hogy két éven belül biborosként tér vissza Rómába... miután a pápa nevében békét közvetített a népek között!

Három hónappal azután, hogy Pacelli Münchenbe megérkezett, XV. Benedek promulgálta híres „Nota per la Pace”-jét, amelyben a szent lelkű pápa olyan feltételeket hozott javaslatba, amelyek alapján megkezdhetők volna a békétárgyalások.

S bár a pápai felhívás világszerte mélyeséges hatással volt az emberi lelkekre, sajnos még sem jart kellő eredménnyel. A harcoló népek még nem értek meg a békére... A háború csak tovább folyt még egy évig és néhány hónapig.

Amikor fel kellett adni a reményt, hogy a háború szürnyüségének rövidesen véget lehessen vetni, a Szentszék minden igyekezetét arra fordította, hogy a sebesültek és betegek, a hontalanok és éhesek segítségére siessen. XV. Benedek ehhez a nagyszabású humanitárius tevékenységéhez Pacelli személyében találta meg a legbuzgóbb és leg-tökéletesebb munkatársát.

Pacelli szünet nélkül látogatta a különböző kórházakat és foglytáborokat. Megszervezte a postai összeköttetés lehetőségeit és formáit a Németországban tartott hadifoglyok és aggódó családjaik között Olaszországban éppen úgy, mint ahogyan a német családoknak is módot nyújtott arra, hogy az olaszországi foglytáborokban vesztelő hozzátartozóikkal érintkezzenek. Gondoskodott arról is, hogy a családok részéről küldött pénzt, élelmiszereket és egyéb csomagok mindkét részről csakugyan el is jussanak rendeltetési helyükre. Az olasz hadifoglyoknak ezenkívül még más tekintetben is segítségükre sietett. Személyesen jelent meg közöttük gyakran, dacolva a fertőző járványokkal, vigasztalta őket, együtt imádkozott velük s mindvégig igyekezett bennük ébrentartani a hazájukban, egymásban és főleg az Ist-nben való hitet.

CRONIN

világhírű munkái:

Réztábla a kapualatt	füzve 185 lei
	kötve 238 „
Ezt látják a csillagok	füzve 314 „
A kalapkirály I, II.	kötve 324 „

DANTE KIADÁS

HIREK

Szerkesztőség és kiadóhivatal:

Nagyvárad, II. Károly király-út 5. sz.

ALFIZETESI ARAK: Belföldön: Egész évre 900, félévre 450
negyedévre 225, egy óra 75 lei.
Magyarországon: Egész évre 50 P, félévre 25 P, negyedévre 15
Egyes szám ára 20 fillér, vasárnap és ünnepek 24 fillér.
Postatakarékpénztári csekk számlánk száma: 80.037
Telefon: 12-27.

Kolozsvári szerkesztő: **dr. Sulyok István.**

Kéziratokat nem örzünk meg és nem adunk vissza.

Április 20-án fel kell lobogóznia a házakat

Nagyvárad város rendőrkezesőre, dr. Clonja Eugen, a román hadsereg Nagyváradra való bevonulásának évfordulója alkalmából elrendeli: 1939. április 20-án, a város összes középületeit, magánházait és üzleteit az 1937. április 22-én kiadott 15.383. számú rendelet értelmében fel kell lobogóznia.

CSAK RENDKIVÜL FONTOS ÜGYEK-BEN FOGAD TATARU DR. KIRÁLYI HELY-TARTÓ. Kolozsvárról jelentik: Szamos tartomány királyi helytartóságának felkérésére közöljük, hogy **Tataru Coriolan** dr. királyi helytartó a hétfőn, szerdán és pénteken 12—1 óra közötti fogadóóráin csak egészen fontos ügyben fogadhat. Eppen ezért a kihallgatásra feliratkozók célszerűen teszik, ha a jelentkezésnél kivánságait írásban is elhozzák és átadják a kabinetfőnökséghez, mely azokat a beérkezés sorrendjében a királyi helytartó elé terjeszti.

Mármarosziget város vezetősége táviratilag kért segítyt a hadbavonultak családtagjai részére. Mármarosziget. Saját tud. Mármaroszigeten a bevonultak hozzátartozói mind többen keresik fel kérelemmel a város vezetőségét, hogy bevonult hozzátartozóiok folytán nincsen megélhetésük és segítyt kérnek. Ebben az ügyben dr. Tite György polgármester táviratilag kérte gyors segítyt folyósítását a Szamos tartomány királyi helytartóságától. Az eredményt azután közhírré teszik. Addig senki ilyen irányú kérelemmel ne forduljon a város vezetőségéhez, mert segítynyújtásra nincsen a városnak fedezete.

PAUL THEODORESCU LÉGÜGYI MINISZTER LÁTOGATÁSA A SZAMOSFALVI REPÜLŐTÉREN. Kolozsvárról jelentik: **Paul Theodorescu** tábornok, tengerészeti és légügyi miniszter hétfőn délelőtt 11 órakor repülőgépen **Celereanu** ezredessel, a nagyvezérkar kiküldöttjével megérkezett a szamosfalvi repülőtérre. A légügyi minisztert **Stoicescu Ion** tábornok, **Manole Enescu** ezredes, Kolozs megye prefektusa, **Josipescu kapitány**, a polgári repülőtér parancsnoka fogadták a repülőtér tisztikarával. **Theodorescu** tábornok az új repülőtér felépítése iránt érdeklődött s megígérte, hogy ötmillió lei gyorssegélyt utal ki arra a célra, hogy az új repülőtér, illetve állomás felépítése minél gyorsabban befejeződhessen és annak a reményének adott kifejezést, hogy őszre, mire visszatér Kolozsvárra, az új repülőtér felépítése elkészül. A légügyi miniszter azután megtekintette a polgári repülőtérrel, majd a kaszárnyákban tett látogatást, utána pedig a Central-szállodába ment kíséretével együtt. Nem sokkal később **Celereanu** ezredes kíséretében gépkocsira szállt és Zilah felé folytatta útját.

Nagy tüzek az Ókirályságban. Bucurestiből jelentik tudósítók: A putnamegyei Straoane de Sus község határában tűz ütött ki a falusi közbirtokosság erdejében. A Focsani tűzoltóság gyorsan a helyszínre érkezett és egész éjszakán át tartó munkával sikerült a tüzet lokalizálnia, de mintegy száz hold erdő mégis leégett. A vizsgálat megállapította, hogy a tüzet a falusiak vi- gyázatatlansága okozta. — Egy másik nagy tüzről Hotin megyéből érkezett jelentés. Peribacauti községben 12 parasztházaság égett le. A kár itt meghaladja a négy millió leit.

MEGNYILTAK A BELFÖLDI ÉS KÜLFÖLDI LÉGIJÁRATOK. Bucurestiből jelentik: Ma délelőtt első ízben indultak el ez évben a Bucuresti—Cernauti, Bucuresti—Chisineu, Bucuresti—Varsó és Bucuresti—Milano légijárat gépei. A többi járatok május elsején indulnak első ízben.

CRISAN VIRGIL EZREDES MÁRAMAROS-MEGYE UJ PREFEKTUSA Máramaros-sziget. Saját tud. A minisztérium Máramaros-megye élére új prefektust nevezett ki **Crisan** Virgil ezredes személyében, aki az esküt már le is tette.

A brassói katolikus ifjúsági munkaközösség ujjászervezése. Brassó. Saját tud. A Cenk alatti város katolikus társadalmi életének kiemelkedő eseménye volt az elmúlt vasárnap. Ezen a napon tartotta meg az itteni katolikus ifjúsági munkaközössége által ujjászervezett népszövetségi tagozata közgyűlését, este pedig kulturestély volt a Vigadóban. Maga a közgyűlés régen látott érdeklődés mellett zajlott le. Résztvett azon Brassó katolikus társadalmának minden rétege. Jól-ez érzéssel állapítottuk meg, hogy a katolikus akció közössége volt. Dr. Péter Antal apát-pá-báros megnyitója után Paulusz Ferenc olvasta fel titkári jelentését, amelyből megtudtuk, hogy amikor 1926 október 31-én megalakult az Erdélyi Római Katolikus Népszövetség brassói tagozata, minden jel arra mutatott, hogy ez a tagozat mint szervezete lesz a Népszövetségnek. A titkári jelentés felolvasása után a közgyűlés és egyhangúlag megválasztotta a vezetőséget, melynek nevében dr. Szabó Zoltán közvetlen szavakkal vázolta a munkatervet, amelynek első pontjaként Brassó katolikusainak szomszédsgokba való beszervezése szerepel. A közgyűlés lelkes hangulatban dr. Péter Antal apátplébános zárószóival ért véget. A kulturestély is tényszerűen sikerült.

SZATHMÁRY LAJOS GYÁSZA. Temesvár. Saját tud. Mély gyász érte **Szathmáry** Lajos dr.-t, a bánsági magyarság egyik ismert vezetőférfiát, a református egyház bánsági főgondnokát. Edesanyja, özvegy **Szathmáry** Jánosné, született Egri Katalin hunyt el leányánál, Tordán. Az elhunytat nagy részvét mellett temették el Kövenden, Tordamegyében, régi aranyosszéki szokás szerint, a családi szőlőben, férje mellé. Dr. Szathmáry Lajoson kívül fia, János és leánya, Gizella gyászolják. **Szathmáry** Lajos dr. iránt, aki Oravicán és Krassó megyében a magyar népközösség szervezőkészenek vezetője, általános részvét nyilvánul meg.

Zürichi zárlat. Párizs 11.80 háromnegyed, London 20.87 egynegyed, Newyork 446, Brüsszel 74.95, Milánó 23.45, Amsterdám 236.75, Berlin 178, Varsó 84, Belgrad 10, Bucuresti 325.

Hivatalos árfolyamok: (az első szám a vételt, a második az eladást jelenti): Holland forint 75.14—76.31, belgas 23.80—24.15, angol font 662.40—672.75, olasz lira 7.172—7.172, dollár 141.52—143.59, francia frank 3.57—3.78, svájci frank 31.74—32.22. Ezekben az árakban a devizafelár is befigyelendő. Dinár 2.898—3.05, pengő 25 és 26.50—27, német márka 40.50—41.50.

Halálragazott a vonat egy 70 éves öregasszonyt. Szatmár. Saját tud. Megrendítő vasúti szerencsétlenség történt Szatmár egyik külvárosában, a Szentvér állomáson. Sándor Vasile váltóőr feleségének edesanyja: **Boc** Mária 70 éves asszony tegnap délután elment a templomba, ahonnan visszatérőben a sínek között ment az őrház felé. Nem vette észre, hogy egy tolató szerelvény közeledik feléje. Az egyik kocsi a szerencsétlen öregasszonyt elkapta és a kerekék a ballábát, a fejét és az egyik karját levázták és az egész testét borzalmasan összeroncalták. **Boc** Mária természetesen azonnal kiszenvedett. A hatóságok megindították a nyomozást. Az ügyész-ség kiadta a temetési engedélyt.

Ötnapig kifüggesztik a nagyváradai város-házán a járásbírósgyál által törölt állampolgárok névsorát. Nagyvárad város polgármesteri hivatala közli: Az állampolgársági revízió megindulásakor a város hivatalból beterveztette a revízió alá eső zsidó állampolgároknak névsorát a járásbírósgyához. Azokat, kik semmiféle irást nem adtak be és címüket sem tüntették fel, a járásbírósgyához törölte és a törölt névjegyzékét áttette a városhoz. Mintegy öt-hatezer emberről van szó és ezeknek a névsorát április 19-től kezdve öt napig kifüggesztik a városháza I. emeletének 26-os szobájában. Miután a névsorban szereplő egyének címét a járásbírósgy nem tudta, értesíteni sem lehetett őket s így most áll-nálközik számukra az egyetlen mód, hogy állampolgársági helyzetük jelenlegi állásáról tájékozódást szerezzenek. A város tehát saját érde-kükben felhívja az illetőket, hogy jelenjenek meg ez alatt az öt nap alatt a városháza I. emeletének 26-os szobájában.

Temetések. Lukács Eszter meghalt a nagyvárad közpórházban 52 éves korában. Temetése április 19-én délután háromnegyed 4 órakor lesz az Ősi halottas kamrából az Őssy temetőbe. — Bodnár Katalin 76 éves korában meghalt Körös-Tarján községben. Temetése április 19-én délelőtt 9 órakor lesz az ottani temetőben. (Caritas.)

MEGHALT A HANGYA NAGYVÁRADI FŐELLENŐRE. Nagyvárad. Saját tud. **Török** Károly, a „Hangya” főellenőre kedden reggel 57 éves korában elhunyt. Temetése szerdán délután 5 órakor lesz a Tache Ionescu-utca 32. sz. gyászháztól.

Visszaállították a tordai törvényszék második szekcióját. Torda. Saját tud. Április 1-től kezdődőleg visszaállították a tordai törvényszék II-ik szekcióját, melyet két évvel ezelőtt szüntettek meg; de amelynek visszaállítását a nagy ügyforgalom teljesen indokolta. Az új szekció elnökévé N. Vasiliu gyulafehérvári táblabíró neveztek ki.

Nyisztor Gergely halála. Kolozsvárról jelentik: Kolozsvár egyik legrégebb vendéglőse távozott el az élők sorából Nyisztor Gergely halálával. Nyisztor Gergely életének hetvenöt évéből ötven évet töltött városunkban, s annakidején ő nyitotta meg a sétány közelében az „Ujvilág” című nyári mulatót. A háború után az Alverna közelében nyitott kis polgári vendéglőt. Tisztes-séges üzleti szelleme és előzékenysége révén igen sok barátot szerzett Nyisztor Gergely, akit mindenki csak „Nyisztor bácsi”-nak neveztek. Kedden délután 5 órakor temetik a köztemető halottas kápolnájából.

Nagykarolyban minden vidéki munkásnak személyazonossági igazolvánnyal kell rendelkeznie. Szatmár. Saját tud. Nagykaroly város vezetősége, felsőbb rendelethez hivatkozva, hirdetményt tett közzé, amelyben felhívja a vidékről jött munkásokat és ezeknek alkalmazóit, hogy a városba érkezett vidékieknek feltétlenül személyazonossági igazolvánnyal kell rendelkezniük. Azok, akik az esetleges igazolásnál a kért személyazonossági könyvecskét nem tudják felmutatni, szigorú büntetésben részesülnek.

Rablótámadás Nagybánya közelében. Saj. tud. Vakmerő támadás játszódott le a Kereszthegy aljában, a Bay-kert közelében levő áramfejlesztő telephelyen. Csengery Sándorné nagyvárad lakos, aki rokoni meglátogatására néhány nappal ezelőtt Nagybányára érkezett, tegnap elhatározta, hogy Fernezely községben tartózkodó öccsét is felkeresi. Mivel szép idő volt, gyalog indult el Fernezely felé. A hegyek alatt vezető, rövidebb szebb utat választotta. Amikor elhagyta az áramfejlesztő telepet, a hegyi uton egy ismeretlen alak állott eléje és pénzt követelte. A meg-rémült asszony száz leit nyújtott át a rablónak, aki azonban kikapta Csengeryné kezéből a pénztárcát és elmenekült. A táskában kétezer lei volt. A hatóságok a rablótámadás ügyében be-vezették a nyomozást.

Háboruban szerzett betegsége miatt felakasztotta magát egy nagyvárad bank cégjegyzője. Nagyvárad. Saját tud. Fischer Ferenc, a nagyvárad Egyesült Bank nyugalmazott cégjegyzője, Saguna-utca 5. szám alatti lakásán, felakasztotta magát s mire hozzátartozói rátaláltak, már halott volt. Fischer délelőtt még kedélyesen beszélgetett feleségével, 10 óra tájban elkészönt tőle s azt mondta, hogy sétálni megy a városba. Csak később derült ki, hogy bezárkózott az Saguna-utca 5. szám alatti lakásán, felakasztotta magát. Levelet nem hagyott hátra s családtagjai valószínűnek tartják, hogy a háboruban szerzett gerincserülése okozta állandó fájdalmi készítették az öngyilkosságát.

Sulyos bányászserencsétlenségek. Saját tud. Egy nap latt három sulyos munkásszerencsétlenség történt a Nagybánya vidéki bányákban. A kereszthegyi bányában Muresan Miklós egy magas állványról leesett és csonttörést szenvedett. Porán János veresvízi munkást sziklalavinna temette el. A szerencsétlen embert bordatöréssel, gerinc- és fejsérüléssel emelték ki a törmelék alól. Állapota válságos. A harmadik munkásszerencsétlenségnek Barabás Ferenc lett az áldozata, aki egy gödörbe esett és eltört a ballábát.

SPORTHIREK

Csak szövetségi igazolvánnyal lehet a Rhé-dey-kerti tenispályákra lépni. Nagyvárad. Saját tud. A Tenis-Szövetség nagyvárad kerülete legutóbbi ülésén foglalkozott a felügyelete alatt álló Rhédey-kerti tenispályák rendezésével. A szövetség a kérdéssel a legutóbb előfordult több pálya-megszüntetésre, elhatározta, hogy fokozottabb gondot fordít és ellenőrzést gyakorol a pályákra. Az egyes egyesületek között az eddigi működésük alapján össze-gyavazott meg a különböző javításokra és észlel-körü akcióit indított egy a mai igényeknek megfelelő felépítésére. Tekintettel a multban elhangzott panaszokra, az egyesületek kérésére a szövetség kimondotta, hogy a jövőben csakie az általa kiállított igazolvány felmutatása elle-nében lehet a bérlek részéről a pályákat igénybe-venni. Az egyesületek tehát minden egyes bérle-jüket bejelenteni tartoznak és részükre az iga-zolványt kiállíttatni. Az igazolvány ára 20 lei.

LEGUJABB

Gafencu tárgyalásaival foglalkozik a német sajtó

Berlinből jelentik: A *Deutsche Allgemeine Zeitung* hosszasan foglalkozik Gafencu külügyminiszter berlini tárgyalásaival. Megállapítja a lap, hogy a román külügyminiszter Berlinben a vezető-

politikusokkal valamennyi Németországot és Romániát érintő kérdést megtárgyal. A német-román kereskedelmi egyezmény a tárgyalások során már, mint pozitív tényező fog szerepelni.

Chamberlain az alsóházban nyilatkozik Roosevelttel üzenetéről

A miniszterelnök kifejti az angol kormány álláspontját az elnök kezdeményezése tárgyában

Londonból jelentik: Chamberlain angol miniszterelnök kedden délután az alsóházban külpolitikai nyilatkozatot tesz. Ennek során ismerteti az angol kormány magatartását Roosevelttel ismeretes üzenetével kapcsolatban. Chamberlain, hír szerint, üdvözölni fogja Roosevelttel kezdeményezését és huszonöt éves megbékélési tervét.

Párizsból jelentik: Daladier miniszterelnök kedden délelőttre váratlanul államtanácsot hívott össze. Az államtanácsban új nemzetvédelmi rendelkezésekről és a nemzetközi helyzetről volt szó.

Legújabbán Daladier is bekapcsolódott Bonnet diplomáciai tárgyalásaiba.

Az amerikai államok helyeslik Roosevelttel lépését.

Washingtonból jelentik: Amerika összes államai, hivatalos közlések útján kifejezték helyeslésüket a Roosevelttel elnöknek Hitler birodalmi vezér és kancellárhoz intézett távirata tekintetében. Valamennyi állam egyhangulag kifejezést ad abbéli kívánságának, hogy távolítsák el a nemzetközi légkörből a katasztrófától való állandó félelem felhőit.

Spanyolország cáfolja a csapatösszevonások hírét

A spanyol nemzeti csapatok leszerelését és a helyőrségi városokba való utalását tévesztik össze csapatösszevonásokkal

Madridból jelentik: A *Madrid* című spanyol lap legutóbbi száma a spanyol kormány hivatalos nyilatkozatát közli. A nyilatkozat szerint azok a külföldön elterjedt hírek, hogy Spanyolországban bizonyos csapatösszevonások történnek — teljesen alaptalanok. Spanyolországban a csapatok leszerelését tévesztik össze csapatösszevonásokkal. A spanyol nemzeti hadsereg ugyanis el van szórva Spanyolország különböző városaiban és most valamennyi ezredet helyőrségi városába utasítanak. A spanyol nemzeti hadsereg, a győzelmi ünnepek után le fog szerelni. Azok a hírek tehát, amelyek csapatösszevonásokról szólnak vagy ezeknek az intézkedéseknek a félremagyarázásából, vagy pedig szándékos rosszakaratából születtek.

Nyilvánosságra hozták a Franciaország és Spanyolország közötti egyezményt.

Párizsból jelentik: A *Jour* most közli azt a megegyezést, amelyet Jordana tábornok és Berard francia szenátor kötött február 25-én Burgosban. Az egyezmény értelmében Franciaország kötelezte magát arra, hogy a spanyol nemzeti aranyakat, hadianyagot, hajóegységeket és a birtokában levő értékeket, drágaköveket visszaadja Spanyolországának. Az egyezményben nincsen szó arról, hogy a

nemzeti Spanyolország megtéríti azokat a károkat, amelyet a köztársasági menekültek okoztak Franciaországban. Franco tábornok arra kérte a francia kormányt, hogy ezt a kérdést halasszák későbbre. A francia kormány engedett Franco kérésének. Az egyezmény további részében a nemzeti Spanyolország kötelezi magát arra, hogy baráti magatartást fog Franciaországgal szemben tanúsítani és a két ország között jó szomszédi viszony fog fennállni. Másrészt Franco tábornok őszinte becsülettel együttműködési politikát fog folytatni.

Francia megkérdezés Spanyolország jövőbeni magatartása felől.

Párizsból jelentik: A francia-spanyol kapcsolatok tisztázására beavatott körök szerint fontos lépések történtek. Franciaország tudni akarja, hogy Spanyolország milyen magatartást szándékozik tanúsítani egy esetleges vizsály esetén. Beavatott körök szerint a nemzeti spanyol kormány a francia kormány kérdéseire általános kielégítő ígéretet tett. Ennek tulajdonítják azt is, hogy Franciaország visszaadja Spanyolorzágnak azt a 75 halászhajót, amelyek eddig La Rochelle-ben horgonyoztak.

Franciaország vállalta Gibraltár védelmét

Londonból jelentik: Gibraltár közelében és a Földközi tenger környékén fontos harcászati mozdulatok folynak. Franciaország eddig 16 hadihajót küldött Gibraltárba. Gibraltárban összesen csak egy angol torpedóromboló horgonyozik. Beavatott körök úgy tudják, hogy Gibraltár védelmét Franciaország vállalta. Gibraltárban, Toulonban, Brestben és Korzikában francia hajók horgonyoznak. Az angol honvédelmi flotta a La Manche-esatornát és az Északi tengert védi. A Földközi tengerben, Máltában, Ciprusban, Alexandriában és

Port Saidban tartózkodnak angol hajók.

Gibraltár angol helyőrségét megerősítették és a helyőrség valamennyi katonáját acélsisakkal és gázmaszkokkal látták el. A gibraltári erőd felé vezető szárazföldi utakat aláaknázták. Az kikötő este teljesen el van zárva a külvilágtól. Az ott horgonyzó francia hadihajók állandó gőz alatt állnak és a hajók legénységének több időre, mint 2 óra hosszára nem szabad elhagyni a hajó fedélzetét.

Észtország hadsereg főparancsnoka Varsóban

Varsóból jelentik: Laidoner tábornok, az eszt hadsereg főparancsnoka, Mazing ezredes, helyettes vezérkari főnökkeletében Varsóba érkezett. Az eszt vendégeket a lengyel fővárosban ünnepélyesen fogadták.

Teleky és Csáky megérkezett Rómába

Német felfogás szerint a magyar államférfiak római útja hozzájárul a béke biztosításához.

Rómából jelentik: Teleky Pál gróf, magyarországi miniszterelnök és Csáky István gróf külügyminiszter kedd reggel nyolc óra 20 perckor megérkezett a magyar és olasz zászlódszobába öltözött Termini pályaudvarra. A magyar államférfiakat a pályaudvaron *Mussolini*, *Ciano* és számos előkelőség fogadta.

Az olasz lapok vezető helyen üdvözlik a magyar államférfiakat. A *Messagero* azt írja, hogy Róma olyan személyiségeket üdvözöl, akiknél kedvesebb vendégek aligha érkezhetnek az olasz fővárosba. A lap ismerteti Teleky pályafutását és rámutat arra a fontos szerepre, amelyet a miniszterelnök a müncheni egyezményt megelőző tárgyalásokon vitt. Hosszasan méltatja a lap Csáky külügyminiszter egyéniségét is.

Párizsból jelentik: A *Temps* budapesti Havas-jelentést közöl, mely szerint jól értesült magyar körök kétségtelemnek tartják, hogy Teleky és Csáky miniszterek római tárgyalásai a béke megszilárdításának ügyét fogják szolgálni. A *Ce Soir* szerint a magyar államférfiak római látogatásának jelentősége messze túllépi az udvariassági látogatások kereteit.

Berlini jelentés szerint a német sajtó élénk figyelemmel kíséri Teleky és Csáky római útját. A *Börsenzeitung* kiemeli, hogy a magyar miniszterek olaszországi útja jelentékenyen hozzájárul a béke biztosításához. A lap szerint a Rómában folyó megbeszélésekről még semmi bizonyosat nem lehet tudni, de az tény, hogy a magyar külpolitika teljesen a berlin-római tengely külpolitikáját követi.

Aprehírdetések

<p>Lakás szavanként 3 lei</p> <p>Kiadó 2 szoba mellékhelyiségekkel álló lakás. Erdőkölödni: Nagyvárad, Sar. Take Jonescu 23.</p> <p>Kiadó május 1-re 1 szobás, fürdő és előszobás lakás. Nagyvárad, Str. Principele Mihai 14.</p> <p>Allást nyec szavanként 2 lei</p> <p>Onállóan dolgozó masamódnót azonnalra alkalmaz az Elit-kalapszalón, Nagyvárad, Banca Nationala mellett.</p> <p>Adás-vétel szavanként 3 lei</p> <p>Eladó 2 1/2 x 1 1/2 méteres szarvasajtó. Nagyvárad, D. Cantemir 32.</p>	<p>Spárgatövek, elsőrangú minőségben kaphatók Horváth Arpád szőlőjében. Nagyvárad, Cal. Ruinelor 1. (Petőfi-u. végén.)</p> <p>Gyerekkosci modern, mély, jó állapotban, jutányosan eladó. Nagyvárad, Str. Pasteur 47-b.</p> <p>Kétajtós, jó állapotban lévő jégsekrény 84x50x90-cm, valamint alig használt gyermek sportkosci olcsón eladó. Nagyvárad, Str. Alexandri 28.</p> <p>Hülönféle szavanként 3 lei</p> <p>Fizető vendégnek mennék jobb családhoz, hegyes, erdős vidékre, ahol szabadfürdő van. Ajánlatokat „Tiszvitselönő” jellegre a kiadóba.</p>
---	---